

Anuari d'Estadístiques Culturals 2018

Published by [Interacció](#) [1] on 11/12/2018 - 15:19 | Last modification: 16/01/2019 - 10:32

La cultura a l'Estat espanyol creix al ritme del turisme cultural.

Com evoluciona l'assistència de públics a les sales de cinema o com es distribueix el treball de la cultura a l'Estat espanyol? Per resoldre aquests interrogants ja tenim aquí l'Anuari d'Estadístiques Culturals 2018, elaborat per la División de Estadística y Estudios de la Secretaría General Técnica del Ministerio. Com cada any, el seu objectiu és proporcionar una selecció dels resultats estadístics més significatius de l'àmbit cultural procedents de diverses fonts, que faciliti el coneixement de la situació i de l'evolució de la cultura a l'Estat espanyol, el seu valor social i el seu caràcter com a font generadora de riquesa i desenvolupament econòmic.

El sector cultural es consolida com a motor econòmic del sector turístic, segons reflecteixen les dades de l'Anuari d'Estadístiques Culturals 2018. El 12,8% dels viatges interns realitzats per oci o vacances van ser iniciats principalment per motius culturals, el que suposa un total de 12,5 milions de viatges. La xifra respecte a l'entrada de turistes estrangers és de 12,8 milions (18,1%), fet que suposa un increment de més del 37,6% respecte a 2016 (8 milions de turistes).

A més, en un de cada cinc viatges de residents a Espanya (19,8%) es van realitzar activitats culturals, xifra que es duplica entre els estrangers (38,3%). I, entre les activitats culturals, les preferides són les visites culturals, un 70% entre els nacionals i un 89,8% entre els estrangers.

Anem a desgranar però quines conclusions s'extreuen en cada àmbit a partir de les dades culturals de l'any anterior que s'inclouen a l'Anuario:

Treball

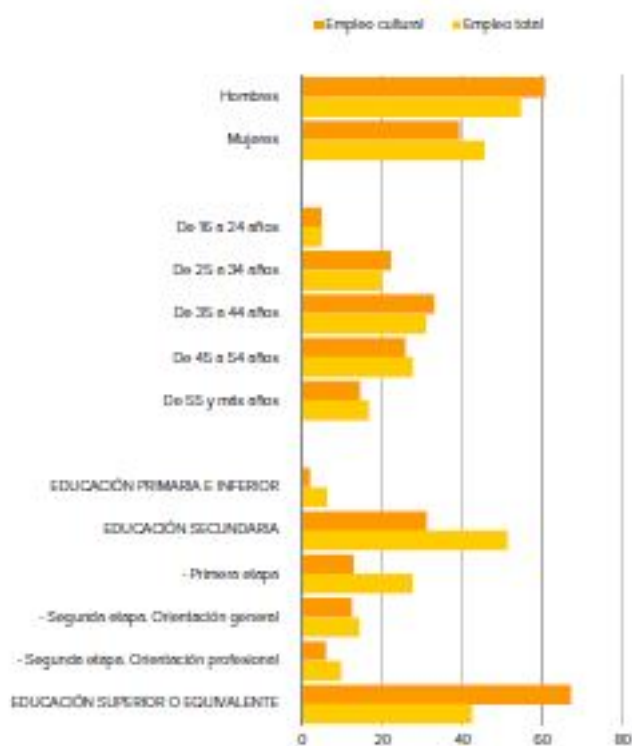
El volum d'ocupació cultural va ascendir el 2017 a 687,2 mil persones, **un 3,7% de l'ocupació total** a l'Estat en la mitjana del període anual.

S'observen diferències significatives per sexe entre l'ocupació vinculat a l'àmbit cultural i l'ocupació total, amb una **major proporció d'homes, 60,7%** davant del **54,5% en el conjunt de l'ocupació**, i per grups d'edat, la proporció d'ocupats és lleugerament superior en edats centrals. L'ocupació cultural es caracteritza també per una **formació acadèmica superior a la mitjana**, presentant taxes més elevades d'educació superior a les observades en el conjunt nacional, **67,1% enfront a 42,5%**. El **68,3% de l'ocupació cultural és assalariada**, xifra inferior a l'observada al total, 83,5%, i presenta taxes d'ocupació a temps complet i a temps parcial del 87,1% i el 12,9% respectivament.

Gràfic 1.3. Empleo medio anual cultural por situación profesional y tipo de jornada. 2017
(En porcentaje)

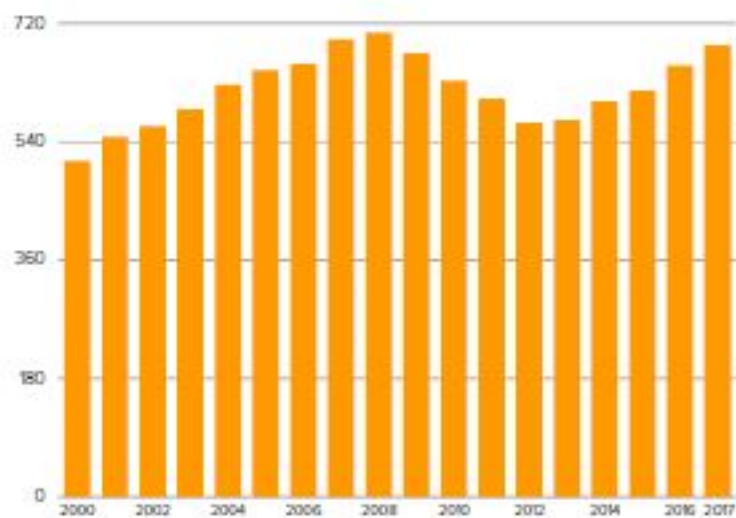

Fuente: MCUD. Explotación de la Encuesta de Población Activa en el Ámbito Cultural.
INE. Encuesta de Población Activa. Medias anuales.

El 2017, el nombre d'empreses amb activitat econòmica principal vinculada a la cultura va ser de 118.407, el 3,6% del total d'empreses recollides en el Directori Central d'Empreses elaborat per l'INE. La major part d'elles, el **81,4%** 96.361, es corresponen amb **activitats de la indústria o els serveis**, com ara activitats d'edició, de biblioteques, arxius, museus, cinematogràfiques, de vídeo, de ràdio i televisió, videojocs o les artístiques i d'espectacles entre d'altres, i el **18,6% restant**, 22.046, amb activitats vinculades al **comerç o lloguer de béns culturals**. El 64,7% són empreses sense assalariats; el 28,6% de mida petita, d'1 a 5 treballadors; el 6% tenen de 6 a 49 assalariats i el 0,7% restant són empreses més grans, de 50 assalariats en endavant.

Gráfico 1.1. Empleo medio anual cultural ⁽¹⁾
(En miles)

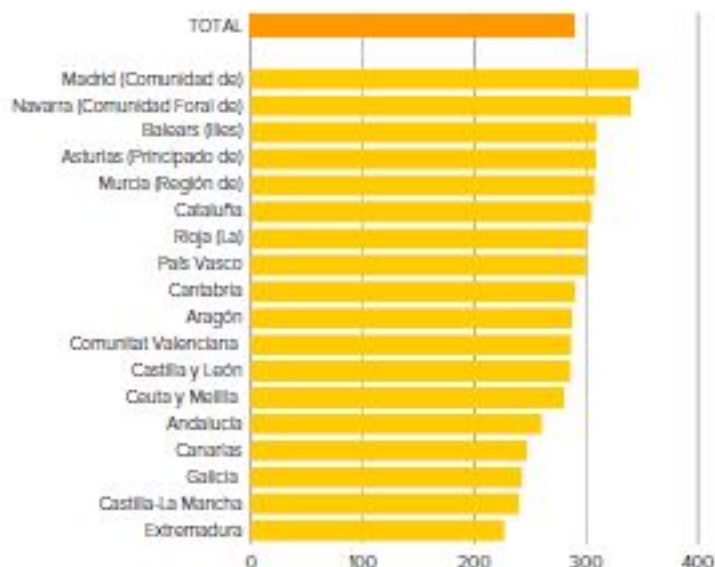

⁽¹⁾Medias anuales. Véanse notas metodológicas sobre enlace de serie

Despeses de consum de les llars en béns i serveis culturals

Els resultats que s'ofereixen procedeixen d'una explotació específica dels fitxers de microdades de l'Enquesta de Pressupostos Familiars Base 2006 (INE), elaborada per la Divisió d'Estadística i Estudis del Ministeri. Els seus resultats indiquen que la despesa de les llars en béns i serveis culturals va ascendir a 2.017-13.298,4 milions d'euros, xifra que representa el **2,5% de la despesa total en béns i serveis**. La **despesa mitjana per llar** en béns i serveis culturals va ser de **718,3 euros** i la **despesa mitjana per persona es va situar en 288,6 euros**. Les components més significatives de la despesa cultural analitzat són: **Llibre (14,7%)**, **Espectacles (Cinemes, teatres i altres) (12,6%)** i **Serveis de mòbils i relacionats amb Internet (25%)**. La despesa mitjana per persona pren el seu valor màxim en els municipis amb més de 100.000 habitants. És superior a la mitjana en les comunitats autònomes de Principat d'Astúries, Illes Balears, Cantàbria, Catalunya, Comunitat de Madrid, Regió de Múrcia, Comunitat Foral de Navarra, País Basc i La Rioja prenent el seu valor màxim en la Comunitat de Madrid.

Gráfico 4.2. Gasto de los hogares en bienes y servicios culturales por comunidad autónoma. 2017
(Gasto medio por persona en euros)

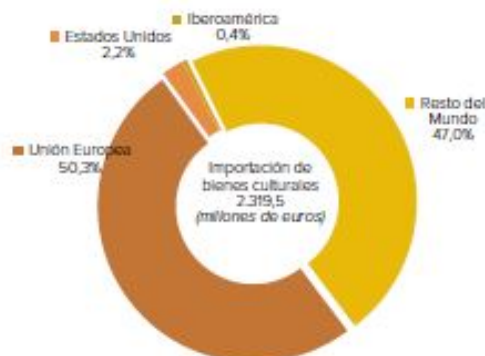
Propietat intel·lectual

La quantitat total recaptada pel conjunt de les entitats de gestió de drets de propietat intel·lectual en 2017 va ascendir a 368.500.000 d'euros, xifra superior respecte l'any anterior. Per tipus d'entitat, el **72,4%** d'aquesta recaptació es correspon amb **entitats de gestió de drets d'autor**, el 15,4% amb entitats de gestió de drets d'artistes, intèrprets o executants i el 12,2% amb entitats de drets de productors. La quantitat total repartida per drets arribar el 2017 els 311.300.000 d'euros.

El nombre de membres d'aquestes entitats va ascendir, el 2017, a 196.400. El **4,1% són persones jurídiques i el 95,9% restant són persones físiques**. La distribució per sexe d'aquestes últimes és la següent: el **23,5% són dones i el 76,5% restant, homes**. Els resultats de l'Explotació Estadística del Registre General de la Propietat Intel·lectual indiquen que, en 2017, el nombre de primeres inscripcions de drets de propietat intel·lectual realitzades va ser de 28.730, el que significa un ascens respecte a l'any anterior d'un 4,5%, destacant que un 75,9% es van corresponen amb obres literàries i científiques, i un 14,1% amb obres musicals.

Comerç exterior

En el seu conjunt, el 2017, el valor de les exportacions dels béns vinculats a la cultura analitzats es va situar en 1.932,9 milions d'euros, enfront d'unes importacions de 2.319,5 milions d'euros. El comportament més favorable del comerç exterior s'observa, igual que altres anys, en els llibres i la premsa, amb **exportacions per valor de 610 milions d'euros i un saldo comercial positiu de 244 milions**. L'explotació analitza els fluxos d'intercanvi classificant aquests per àrea geogràfica d'origen i destinació. Segons els seus resultats, **la Unió Europea va ser el major destí de les exportacions, 1 65,8%**, seguida d'Iberoamèrica, amb un 14%. Per procedència de les importacions destaca de nou la **Unió Europea amb un 50,3%**.

Gráfico 6.3. Exportaciones de bienes culturales por áreas geográficas. 2017
(En porcentaje)**Gráfico 6.4. Importaciones de bienes culturales por áreas geográficas. 2017**
(En porcentaje)

Fuente: MCUD. Explotación de las Estadísticas de Comercio Exterior de España en el Ámbito Cultural
Agencia Estatal de la Administración Tributaria. Departamento de Aduanas. Estadística de Comercio Exterior.

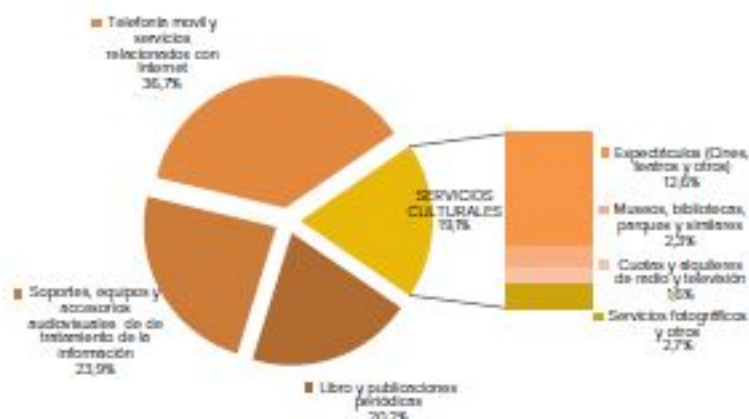
Turisme cultural

En un de cada cinc viatges de residents a l'Estat, **el 19,8%, es van realitzar activitats culturals**, xifra que es duplica entre les **entrades d'estrangers, aconseguint el 38,3%**. Les activitats culturals preferides són les **visites culturals, 70%** entre els viatges de residents i **78,8% les entrades d'estrangers**, a gran distància de l'assistència a espectacles, 27,7% i 25,8% respectivament. D'altra banda, s'estima que el 2017 el 12,8% dels viatges realitzats pels residents per oci, esbarjo o vacances van ser iniciats principalment **per motius culturals, concretament 12,5 milions de viatges**. A això s'afegeixen les entrades de **turistes internacionals** que són realitzades principalment **per motius culturals, 12,8 milions** el 2017, xifra que suposa el **18,1% del total de viatges** realitzats per oci, esbarjo o vacances d'aquest col·lectiu. S'ofereixen així mateix indicadors de la despesa realitzada per aquests turistes. No es tracta d'una despesa específica en cultura sinó de la despesa total associat als viatges que es realitzen principalment per motius culturals. Concretament la despesa dels viatges d'aquest tipus va pujar, el 2017, a 6.747,7 milions d'euros per als residents a Espanya i a 13.923,6 milions d'euros per a les entrades de turistes internacionals.

Ensenyaments de l'àmbit cultural

En el curs acadèmic 2017/2018 un total de **398.474 alumnes es van matricular en ensenyaments artístics de règim especial**. Aquesta xifra suposa un **increment del 1,2%** respecte al curs anterior, continuant l'ascens observat en els darrers anys. En la major part dels casos, el **82,5% es corresponen amb ensenyaments de Música**, un 9,4% amb ensenyaments de Dansa, un 7,3% amb ensenyaments d'Arts Plàstiques i Disseny, un 0,6% amb art Dramàtic i el 0,1 restant amb els estudis de Màster en Ensenyaments Artístics. Pel que fa a Ensenyaments del Règim General, en el curs acadèmic 2016/2017, 34.196 alumnes cursaven la modalitat d'Arts del Batxillerat, i 27.204 Formació Professional de l'àmbit cultural, xifres que suposen el 5,3% i el 4,3% del total de l'alumnat de Batxillerat i de Formació Professional respectivament. Els alumnes matriculats en ensenyaments universitaris (1r i 2n Cicle, Grau, Màster i Doctorat) relacionades amb professions culturals, van ascendir a 188.362 en el curs 2016/2017, el 12% d'aquest tipus d'ensenyaments.

Gráfico 4.3. Gasto de los hogares en bienes y servicios culturales por tipo de bienes y servicios. 2017
(En porcentaje)

Fuente: MCUD. Explotación de la Encuesta de Presupuestos Familiares en el ámbito cultural
INE. Encuesta de Presupuestos Familiares. Base 2006.

Hàbits culturals

El cinema segueix sent l'espectacle cultural preferit amb taxes d'assistència anual del **54%**, i cada any el **43,5% de la població assisteix a espectacles en directe**. Destaquen entre ells **els concerts de música actual**, amb taxes del **24,5%** i l'assistència **al teatre, amb un 23,2%**. L'enquesta posa de manifest les fortes interrelacions entre les diferents formes de participació cultural. Així, pot citar-se per exemple que la taxa de lectors anuals, el 62,2% de la població, ascendeix al 80,1% entre els que van al cinema, al 81,8% va entre aquells que van assistir a concerts i al 85,8% si ens centrem en el col·lectiu dels que van assistir a espectacles d'arts escèniques en l'últim any. De forma anàloga la taxa d'assistència anual al cinema, el 54% de mitjana, supera el 75% entre aquells que van visitar museus, galeries d'art o exposicions, o que van assistir a algun espectacle en directe. Resulta important destacar que, amb molt poques excepcions, des de l'última enquesta realitzada, amb referència a 2010-2011, **s'observa un creixement generalitzat en les taxes de participació cultural**. Així, les taxes d'assistència anual a monuments o jaciments han passat del 40,7% al 42,8%, i a museus, exposicions o galeries d'art del 37,9% al 39,4%. De forma anàloga s'observa un creixement de l'assistència a biblioteques i un increment en les taxes anuals de lectura, molt especialment de lectura en format digital. Concretament les taxes de **lectors anuals han passat del 58,7% al 62,2%**, i la lectura en format digital, 17,7% suposa pràcticament el triple del que s'ha observat el 2011, 6,5%.

S'observa un lleuger creixement dels accessos a biblioteques, del 24,9% al 25,6%, que s'explica pel comportament favorable dels accessos presencials. Davant d'això es registra un lleuger descens de les visites virtuals a través d'Internet.

Pel que fa a les arts escèniques, en conjunt es registren taxes anuals d'assistència similars a les estimades en 2010-2011, 43,7% enfront de 43,5%, destacant el favorable comportament en **teatre**, del 19% al **23,2%**, en ballet o **dansa**, del 6,1% al **7%**, o en concerts de **música clàssica**, del 7,7% al **8,6%**. Davant d'això s'observen **lleugers descensos en les taxes anuals d'assistència al circ, o en els assistents a concerts de música actual**. Les taxes d'assistents **al cinema** augmenten considerablement passant del 49,1% al **54%**, sent sens dubte **l'espectacle cultural amb més adeptes**. S'observa així mateix un **increment generalitzat d'aquells que assisteixen a espectacles amb entrada gratuïta o amb algun tipus de descompte**.

Béns culturals

El conjunt de béns immobles inscrits l'any 2017 com a **Béns d'Interès Cultural (BIC)** va pujar a 17.579, magnitud que suposa **un augment del 0,7% respecte a 2016**. D'ells, 1.894 van ser béns incoats i 15.685 béns declarats. Si s'analitzen les dades per categoria, la major part dels **béns immobles inscrits** en 2017 com a Béns d'Interès

Cultural es corresponen amb la categoria Monuments, el 78,2%, seguits pels les Zones Arqueològiques, que representen un 12,8%, conjunts històrics, que suposen el 5,5%, Llocs Històrics, amb un 2,9% i jardins històrics, amb el 0,5%. Pel que fa als **béns mobles inscrits**, el 2017 es van considerar com a béns BIC un total de 22.938, xifra que representa un **augment del 3,7%** respecte a la de l'any anterior. D'ells, 7.704 es trobaven en la situació de béns incoats i 15.234 eren béns ja declarats. Destaquen les categories de Pintura i Dibuix, amb el 35,2%, Escultura, amb un 18,7%, seguides de Mobiliari, 11,4%, Patrimoni Bibliogràfic, 6,9%, Tapissos i Tèxtils, 3,6%, gravat i Instruments i Maquinària amb un 2%, i Patrimoni Documental amb un 1,9% del total.

Museus

S'estima que els 1.521 museus investigats van rebre 59.900.000 visitants al llarg de 2016, xifra que suposa un increment del 2,6% respecte a 2014. El nombre mitjà de visites per museu obert, 40.452, va aconseguir els seus màxims en les tipologies d'Art Contemporani, Altres i Belles Arts. La major part de les institucions investigades, el **70,8%, són de titularitat pública**, sent de titularitat **privada el 27% i mixta el 2,2%**. Entre les primeres **destaca el pes de l'Administració Local, un 47,1%** del total d'institucions investigades, enfront de l'Administració General de l'Estat, un 11,4% o l'Autonòmica, un 10,2%. Pel que fa a la tipologia, Etnografia i Antropologia, representen el 17,4% i Belles Arts, un 14,5%. Aquestes tipologies són seguides per Arqueològics, Especialitzats i Generals, que representen el 12,7%, el 10,1% i el 9,4% respectivament i els dedicats a Art Contemporani i els d'Història, amb el 8,9% i el 8,8%. Finalment, amb pesos relatius inferiors al 6% es troben, per aquest ordre, els dedicats fonamentalment a Casa-Museu, Ciència i Tecnologia, Ciències Naturals i Història Natural, De Lloc, Arts Decoratives i Altres.

Els resultats relatius a 2017 indiquen que els arxius investigats disposen d'una superfície útil de 157.500 metres quadrats, dels quals **el 53,7% es destina a dipòsits**. Alberguen en el seu conjunt 429.000 metres de documents convencionals, als quals han d'afegir fons documentals no convencionals com ara pergamins, prop de 300 mil; documents cartogràfics, 543 mil, fotografies, 2,3 milions, o imatges digitalitzades, 48,7 milions. En 2017 es van consultar 100.200 documents en sala i es van registrar 1,7 milions de sessions de treball a Internet, amb 37,3 milions de pàgines visitades. Durant el 2017 els arxius investigats van rebre prop de 1,3 milions de visites per interès cultural, artístic o arquitectònic.

Biblioteques

Segons l'Estadística de Biblioteques elaborada per l'INE el nombre de biblioteques va ascendir al 2016 a 6636, xifra que suposa una mitjana de 14,3 biblioteques per 100.000 habitants. Cadascuna d'elles té de mitjana 1,3 punts de servei. **El 60,8% de les biblioteques analitzades són biblioteques públiques**, disposen d'una col·lecció de fons de caràcter general, ofereixen serveis informatius de tipus cultural, educatiu, recreatiu i social, i són accessibles a tots els ciutadans. **Les biblioteques especialitzades, la col·lecció de fons versa sobre una disciplina o camp específic suposen el 31,6% del total**. El 4,5% es corresponen amb biblioteques d'institucions d'ensenyament superior i el 3% són biblioteques per a grups específics d'usuaris. Els **usuaris inscrits** es van incrementar notablement el 2016 aconseguint els **22,3 milions**, destacant que un 20,3% dels mateixos eren infantils enfront del **79,7% adults**. El nombre de visitants a biblioteques en 2016 és de 197.100.000.

Llibre

El nombre de llibres inscrits ISBN durant el 2017 va ser de 89.962, xifra que suposa un **augment interanual del 4,6%**. Per tipus de suport cal assenyalar que 61.500, el **68,4% del total** d'inscrits, es corresponen amb **llibres en suport paper**, i 28,4 mil, la **31,6%, amb altres suports**. En termes interanuals, aquestes xifres mostren creixements del 1,2% i 12,7% respectivament. Del total de llibres inscrits, l'any 2017 **les primeres edicions van ascendir a 88.100 llibres inscrits i les reedicions van ser 1.843**, que suposen respectivament un 98% i un 2% del total. Si s'analitza la titularitat de l'editor, s'observa que el 91,4% es corresponen amb edició privada i el 8,6%

restant amb edició pública. Per subsectors, la major proporció de llibres inscrits, el 30,7%, es va dedicar a Ciències socials i Humanitats, seguits pels de Creació literària, que suposen el 24,2%, els llibres Científics i Tècnics que representen el 14,1 %, els dedicats a Infantil i Juvenil amb el 12,5% i els Llibres de text amb el 8,8%, del total d'inscrits. El nombre d'editors amb activitat en 2017 va ser de 3.033, amb una producció mitjana de 30 llibres per cada un d'ells.

Arts escèniques i musicals

El nombre d'obres musicals editades inscrites en ISMN el 2017 va ser de 1.194 de les quals **el 99,7% van ser primeres edicions**. Per gènere musical, el 53,9% de les obres editades inscrites corresponen a Música instrumental, seguides per la Música lleugera amb un 20,9% i la Música tradicional 14,4%. **El nombre d'espais escènics es va situar, el 2017, en 1.656**, xifra que representa 3,6 espais per cada 100.000 habitants. Pel que fa a les sales de concert, 539 segons les xifres de 2017, suposen 1,2 sales per cada 100.000 habitants. En 2017, el nombre de companyies de teatre es va situar en 3.966, i el de companyies de dansa a 833.

Cinema i Continguts audiovisuals

El nombre total d'espectadors el 2017 es va situar en 99.800.000, amb una recaptació total de 591,3 milions d'euros. Aquestes xifres suposen descensos interanuals del 2% i 1,8% respectivament. Pel que fa al cinema espanyol, els espectadors van ascendir a 17,4 milions i la recaptació a 103 milions d'euros, mentre que les pel·lícules estrangeres exhibides al llarg de 2017 van obtenir 82,5 milions d'espectadors i una recaptació a 488,3 milions d'euros.

El 2017, el nombre de pel·lícules exhibides a les **3.618 sales d'exhibició** distribuïdes pel conjunt del territori va ser de 1.806, de les quals 587, un **32,5%, van ser estrenes**. Les pel·lícules espanyoles exhibides van ser 415 i el nombre de les pel·lícules estrangeres exhibides de 1.391.

Gráfico 3.1. Gasto liquidado en cultura por la Administración General del Estado y por la Administración Autonómica
(En millones de euros)

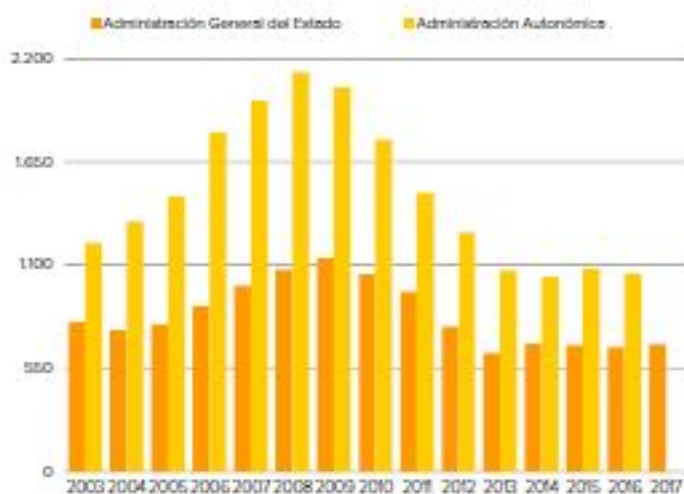
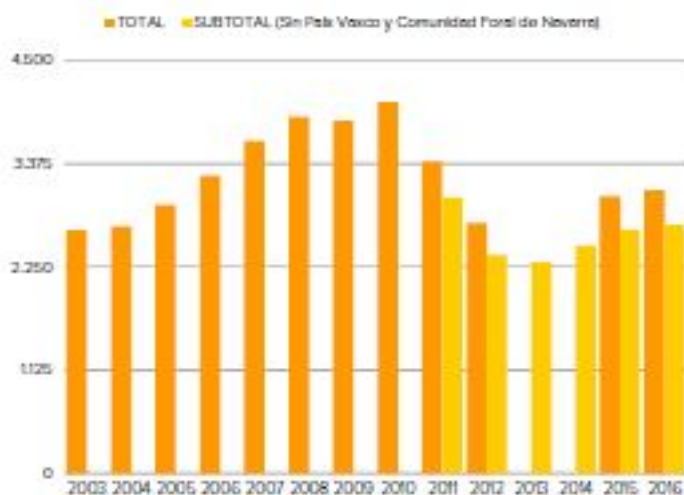

Gráfico 3.2. Gasto liquidado en cultura por la Administración Local
(En millones de euros)

En l'exercici 2017, la despesa liquidada en cultura per l'Administració General de l'Estat es va situar en 678 milions d'euros (0,06% del PIB2), fet que suposa un increment interanual del 2,3%. A grans trets podem veure com hi ha una tendència a l'**increment del consum cultural** en conjunt i arreu de l'Estat espanyol, en gran part influenciat per **noves plataformes, nous models de consum cultural** i el **turisme cultural** que sembla ser el motor d'un sector que és el pal de paller de l'economia espanyola, el turisme.

PDF [Anuario de Estadísticas Culturales 2018](#) [2]

HTML [Anuario de Estadísticas Culturales 2018](#) [3]

[Inicieu sessió](#) [4] o [registreu-vos](#) [5] per enviar comentaris

Tags: finançament de la cultura

Tags: economia de la cultura

Tags: cultura digital

Tags: treball cultural i professionals

Tags: patrimoni cultural

- [6]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/CIDOC/blogs/2018/anuari-estadistiques-culturals2018>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <http://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/anuario-de-estadisticas-culturales-2018.pdf>

[3] <https://sede.educacion.gob.es/publiventa/anuario-de-estadisticas-culturales-2018/cultura-sociedad-estadisticas/21521C>

[4] <http://interaccio.diba.cat/>

[5] <http://interaccio.diba.cat/form/alta-comunitat>

[6] <https://interaccio.diba.cat/node/7838>